

Nr 14

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss ändring i sjukförsäkringslagen.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 41 i första kammaren av herr *Hanson, Per-Olof*, och nr 49 i andra kammaren av herr *Boija m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts,

»att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring i lagen om allmän sjukförsäkring, att dess 33 § 4 stycket omformas att gälla avgiftsbefrielse för den som fullgör tjänstgöring som värnpliktig under hel 30-dagarsperiod, samt

att vederbörande utskott måtte utarbeta den lagtext som erfordras för denna ändring i sjukförsäkringslagen».

I fråga om de skäl motionärerna åberopat till stöd för sin hemställan får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 49.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt *lagen om allmän sjukförsäkring* är varje sjukpenningförsäkrad medlem av sjukkassa, förutom för grundsjukpenning, försäkrad för *tilläggs-sjukpenning*, om hans årsinkomst av tjänst uppgår till minst 1 800 kronor (22 § andra stycket). Storleken av tilläggs-sjukpenningen bestämmes av den sjukpenningklass den försäkrade tillhör (22 § andra stycket). Placeringen i sjukpenningklass är i sin tur beroende av den försäkrades årsinkomst av tjänst. Sjukpenningklass 2, som är den lägsta för de tilläggs-sjukpenningförsäkrade, uppnås vid årsinkomster mellan 1 800 och 2 400 kronor. Sjukpenningklass 13, som är den högsta sjukpenningklassen, uppnås vid årsinkomster om lägst 14 000 kronor. Tilläggs-sjukpenningen är i klass 2 en krona om dagen samt i klass 13 sju kronor under de första 180 dagarna och nio kronor för tiden därefter. Beslut angående placering i sjukpenningklass får verkan från och med månadsskiftet efter det beslutet fattats (11 § andra stycket).

Sjukpenning utgår inte för tid då den försäkrade fullgör tjänstgöring såsom *värnpliktig* (23 § första stycket a).

Tilläggs-sjukpenningförsäkringen *finansieras* i huvudsak dels med bidrag från arbetsgivare, dels med avgifter från dem som är försäkrade för tilläggs-

sjukpenning. Arbetsgivarbidragen utgår med viss andel — 0,85 procent — av arbetsgivarens löneutgifter, beräknade på visst sätt, och alltså oberoende av storleken av sjukförsäkringens utgifter för försäkringen. Avgifterna från de försäkrade skall vara så avvägda, att de täcker återstoden av sjukförsäkringens utgifter för försäkringen (34 § första stycket). Avgifterna skall vara lika stora för de medlemmar i kassan som tillhör samma sjukpenningklass (34 § tredje stycket). De beräknas för kalendermånad. Avgift skall i princip erläggas av medlem, som under den månad avgiften avser eller del därav är försäkrad för tilläggssjukpenning (33 § fjärde stycket). Den som fullgör tjänstgöring såsom *värnpliktig* må, såframt han senast två månader efter tjänstgöringens slut gjort framställning därom hos sjukförsäkringen, befrias från avgift för varje hel kalendermånad av tjänstgöringen (33 § fjärde stycket). Motsvarighet till denna avgiftsbefrielse saknas i fråga om försäkringarna för sjukhjälp och grundsjukpenning.

Avgiften till tilläggssjukförsäkringen uppgick i genomsnitt för hela riket för år 1959 i sjukpenningklass 13 till cirka 100 kronor för år, eller ungefär 8 kronor 50 öre för månad. I Stockholm, som hade bland de högsta avgifterna i riket, var motsvarande belopp 128 kronor och knappt 11 kronor.

Utskottet

Avgift till försäkringen för tilläggssjukpenning beräknas för kalendermånad och påföres i princip endast dem som under månaden varit försäkrade därför. Storleken av avgiften bestäms bl. a. med hänsyn till den sjukpenningklass den försäkrade tillhört under månaden. Ändring i sjukpenningklassplacering sker med verkan fr. o. m. kalendermånad. Vissa försäkrade är befriade från avgiftsskyldighet. Detta gäller bl. a. värnpliktig för hel kalendermånad, under vilken han fullgjort tjänstgöring, därest han inom viss tid ansöker om avgiftsbefrielse. Denna regel hänger samman med att värnpliktig icke är berättigad till sjukpenning under tid, då han fullgör tjänstgöring.

Motionärerna vänder sig mot att regeln om avgiftsbefrielse för värnpliktig fordrar att tjänstgöringen skall ha pågått hel kalendermånad. De som fullgör repetitionsövning om 30 eller 40 dagar kan enligt motionärerna ofta inte få avgiftsbefrielse, därför att tjänstgöringen inte omfattar en hel kalendermånad. Å andra sidan kan det, framhåller motionärerna, inträffa, att tjänstgöringen, även om den inte varar mer än 30 dagar, sammanfaller med kalendermånad och att den värnpliktige således får rätt till avgiftsbefrielse. Motionärerna finner dessa förhållanden otillfredsställande ur rättvisesynpunkt och föreslår att avgiftsbefrielse i stället skall gälla för den som fullgör värnpliktstjänstgöring under hel trettiodagarsperiod.

Enligt utskottets uppfattning skulle motionärernas förslag innebära, att reglerna om avgiftsberäkning blev onödigt invecklade. Sålunda skulle sjuk-

kassorna i de fall, då den försäkrade under värnpliktstjänstgöringen skall placeras i annan sjukpenningklass, kunna bli tvungna att påföra sjukförsäkringsavgift för del av månad. Vidare skulle uppstå problemet, huruvida hela tjänstgöringstiden skall indelas i trettiodagarsperioder, för vilka skall gälla avgiftsbefrielse, eller trettiodagarsregeln skall tillämpas endast i den mån de nu gällande reglerna inte medför avgiftsbefrielse.

En regel av det i motionerna föreslagna innehållet skulle kunna medföra avgiftsbefrielse för högst en månad mer än vad som följer av gällande bestämmelser. Den genomsnittliga avgiften till tillägssjukpenningförsäkringen var 1959 i högsta sjukpenningklassen ungefär 8 kronor 50 öre i månaden. I Stockholm, där avgifterna för försäkringen är bland de högsta i landet, var motsvarande belopp knappt 11 kronor. Motionärernas förslag skulle således, om hänsyn tages jämväl till att sjukförsäkringsavgifter är avdragsgilla i beskattningen, innebära en utgiftsminskning för vissa värnpliktiga försäkrade om högst 5—8 kronor.

I beaktande av att motionsförslaget dels skulle försvåra avgiftsberäkningen, dels skulle medföra ytterst ringa fördelar för de försäkrade, anser sig utskottet icke böra tillstyrka detsamma.

Utskottet hemställer,

att förevarande motioner, I: 41 och II: 49, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 mars 1960

På andra lagutskottets vägnar:

EDVIN JACOBSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Nils Elowsson, Sunne, fru Carlqvist, herrar Birke, Lars Larsson, Eric Carlsson och fröken Nordström;

från a n d r a kammaren: herr Jacobsson i Tobo, fröken Wetterström, herr Bengtsson i Varberg, fröken Sandell, fröken Höjer, herrar Johansson i Södertälje, Gustavsson i Alvesta och fru Svensson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.